

Antianemika

Antianemika jsou látky, které podáváme pro zvýšení krvetvorby.

Železo

Referenční rozmezí Fe v séru = 10,0–27,0 $\mu\text{mol/l}$. Anémii z nedostatku železa, lze očekávat zejména u:

- novorozenců, nedonošených dětí,
- těhotných a kojících žen,
- u pacientů s poruchami **tenkého střeva**,
- při zvýšených ztrátách krve do gastrointestinálního traktu, při metrorhagii, u dárců krve.

Akutní intoxikace železem

Projevuje se jako nekrotizující gastroenteritida se zvracením, bolestmi břicha, krvavým průjmem, šokem, letargií a dušností. Po mírném zlepšení následuje těžká metabolická acidóza, kóma a smrt. Velmi nebezpečná u dětí – nutno skladovat mimo jejich dosah. Podstatou terapie je **důkladný výplach žaludku a laváž fosfátovými nebo karbonátovými** roztoky. Ty s železem tvoří nevstřebatelné komplexy. Následuje podání *deferoxaminu* (i.m. nebo i.v.). Jedná se o chelatační látku, která vyváže zbývající Fe ve střevě.

Chronická intoxikace

Nazývá se hemochromatóza nebo hemosideróza. Dochází k ukládání Fe v srdci, játrech, pankreatu.

Perorální terapie

Určená k dlouhodobé terapii: 3–6 měsíců. U většiny nemocných je dobře snášena.

Nežádoucí účinky

Nauzea, křeče v břiše, zácpa, průjem, černá stolice (bez klinického významu). Tyto příznaky je možné odstranit snížením dávky.

Parenterální terapie

Používá se u nemocných s **poruchou vstřebávání** z trávicího traktu, s velkými ztrátami krve atd.

 Podrobnější informace naleznete na stránce Železo.

Vitamin B12 (cyanokobalamin)

Není syntetizován rostlinami ani živočichy. Je produktem činnosti bakteriální flóry trávicího traktu nebo je do organismu přijímán potravou obsahující – maso, mléko a vejce. Vstřebává se po vytvoření komplexu s **vnitřním faktorem** (glykoprotein) – tento komplex se vstřebává v distálním ileu po vazbě na příslušné receptory vysoce specifického transportního systému.

Terapeuticky se používají pouze v případě jeho nedostatku např. u nemocných perniciózní anémií (u osob s normální hladinou je podávání bez významu). Vzhledem k tomu, že většina pacientů trpí poruchou vstřebávání B12, je nutné ho při léčbě podávat **parenterálně** (inj.) – u ireverzibilní příčiny deficitu je substituční léčba celoživotní; reverzibilní poruchy vedoucí k nedostatku B12 se léčí až po přeléčení vitamínem.

Nežádoucí účinky: vzácné – akné, alergické kožní reakce, ani ve vysokých dávkách nebyly zjištěny toxické účinky.

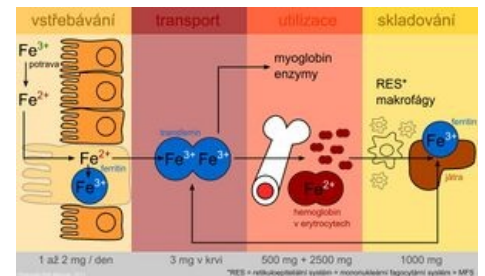
 Podrobnější informace naleznete na stránce Vitamin B12.

Kyselina listová (acidum folicum, vitamin B9)

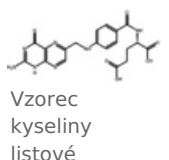
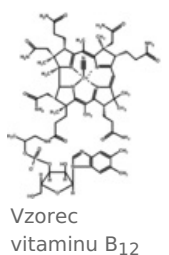
Syntetizovaná rostlinami a mikroorganismy = příjem potravou (maso – játra, ledviny, droždí, listová zelenina).

Nedostatek kyseliny listové často způsoben jejím sníženým přísunem v potravě, např.: staří, chudí, nemocní (nádory, leukémie, kožní onemocnění, chronická onemocnění), těhotné ženy, nemocní s hemolytickou anémií (zvýšené nároky) – nedostatek folátů u matky může vést k poškození plodu (spina bifida), interference některých léčiv se vstřebáváním nebo metabolismem folátů (fenytoin, isoniazid, některá antikonvulziva a kontraceptiva inhibují konjugázy ve střevě; metotrexát, trimetoprim inhibují dihydrofolát reduktázu, barbituráty).

Podává se p.o. (tablety) – dobré vstřebávání i snášenlivost.

Distribuce železa v organismu

 [Podrobnější informace naleznete na stránce Vitamin B9.](#)

Vitamin B6 (pyridoxin)

 [Podrobnější informace naleznete na stránce Vitamin B6.](#)

Měď

 [Podrobnější informace naleznete na stránce Měď.](#)

Kobalt

- Esenciální stopový prvek, který je součástí vitaminu B12.

Hematopoetické růstové faktory

- Látky charakteru glykoproteinových hormonů, které ovlivňují tvorbu a diferenciaci krevních buněk v kostní dřeni, patří mezi ně:
  - **erythropoetin** (EPO),
  - **granulocytový růstový faktor** (G-CSF),
  - **monocyt-makrofágový růstový faktor** (M-CSF),
  - **granulocyt-makrofágový růstový faktor** (GM-CSF),
  - **interleukin 3**.

Další látky

Anabolika

- Stimulují krvetvorbu zvýšením produkce erythropoetinu (↑ erytrocytů).
- *Indikace*: aplastická anémie, myelofibrotický a myelodysplastický syndrom.
- **Nandrolon**.

Kortikosteroidy

- Ovlivňují hematopoézu.
- *Indikace*: autoimunitní poruchy krvetvorby (autoimunitní hemolytická anémie, trombocytopenie, neutropenie), krevní malignity.
- **Methylprednisolon, prednison**.

Odkazy

Použitá literatura

- MARTÍNKOVÁ, Jiřina, Stanislav MIČUDA a Jolana ČERMÁKOVÁ. *Vybrané kapitoly z klinické farmakologie pro bakalářské studium : Terapie anémií* [online]. ©2001. [cit. 2010-07-08]. <<http://www.lfhk.cuni.cz/farmakol/predn/bak/kapitoly/anemie-bak.doc>>.

Související články

- Anémie
- Posthemorhagická anémie
- Hemolytická anémie
- Anémie megaloblastové
- Anémie ze snížené tvorby erythrocytů